

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Oikeusturvan näkökulmasta esityksen lain 22 §:ssä säännökset hallintokantelun käsittelystä eivät vaikuta kaikilta osin perustelluilta, kun hallintokantelun tekemisestä (hallintokantelun käsittely) säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa. Perusteluista ei ilmene niitä painavia syitä, joilla tämän yleislain ratkaisuja ei tässä yhteydessä soveltaisi.

Esityksen 29 §:n mukaan, jollei muussa laissa toisin säädettäisi, viraston päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Kun esimerkiksi niin ympäristönsuojelulaissa kuin vesilaissa, on lisäksi erityisiä muutoksenhakusäännöksiä, joita sovellettaisiin ehdotetun säännöksen sijasta, on ehdotettu muotoilu ongelmallinen. Hallinnon asiakkaan näkökulmasta olisi aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 23 §:n muotoilu muutoksenhakusäännöksiksi helpommin ymmärrettävä.

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

Lakiehdotuksien jatkovalmistelussa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, ettei niihin ei sisällytetä yleislainsäädännön kanssa päällekkäistä sääntelyä ja että viittaukset muualla lainsäädännössä tulevat tosiasiasa huomioiksi. Nyt esityksessä on toteamuksia, jotka eivät luonteensa puolesta kuulu lain tasolle, vaan ennemminkin perusteluihin.

Kun aluehallintouudistuksen kanssa on käynnissä useita kalatalousalaa suoraan ja välillisesti koskettavia lainsäädännön uudistushankkeita, olisi että tämän uudistuksen toimeenpanon vaikutuksia seurattava tarkasti. Jo käynnistettyjen lakiuudistusten yhteisvaikutusten arviointia ei ole ollut mahdollista tehdä ja kokonaisuuden vaikutusten arviointia hankaloittavat niin tulevat lainsäädäntöhankkeet kuin alati muuttuva toimintaympäristö. Kun tavoitteena on myös toiminnan tehostaminen, olisi huomioitava, että kiristyvien ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen alati kiristyvässä kilpailussa vaatii kalatalousalan näkökulmasta niin toimivia rakenteita kuin riittäviä resursseja viranomaisten toiminnassa.

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

ELY-keskusten kalataloustehtävät ovat jo nykyisellään laaja asiantuntemusta edellyttävä hallinnollinen kokonaisuus. Uudistuksessa näyttää olevan tarkoitus säilyttää nykyisenlainen kalataloustehtävien aluejako. Tämä jaon säilyttäminen on ehdottomasti kannatettavaa. Nykyisen mallin säilyttäminen turvaa nähdäksemme parhaiten eri alueita koskettavien kalatalouteen liittyvien erityiskysymysten huomioinnin ja on koko toimialan jatkuvuuden kannalta perusteltua.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

Kokonaisuutta tarkasteltaessa huomio kiinnittyy siihen, ettei kalatalouden alueellisia erityistehtäviä, kuten Lapin ELY:n lakiin perustuvaa roolia rajajokia koskevissa erityiskysymyksissä ole kaikilta osin huomioitu. Nämä lakiin kuin asetuksiin perustuvat tehtävät on kaikkien nykyisten alueiden osalta otettava huomioon jatkovalmistelussa ja saatettava yhtenäisesti osaksi asetusta elinvoimakeskuksiin.

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos-

ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Kalatalouden Keskusliitto jäsenjärjestöinen on tutustunut lausunnolla olevaan esitysluonnokseen aluehallintouudistuksesta sekä siihen liittyviin aineistoihin ja toteamme seuraavan:

Esitysluonnoksessa, jonka tausta on Orpon hallitusohjelman kirjaukset valtion aluehallinnosta ja sen uudistamisesta. Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotukset valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisoinniseksi, joiden tavoitteeksi on asetettu yhdenmukaisten lupa- ja valvontakäytäntöjen vahvistaminen alueesta riippumatta sekä lupaprosessien sujuvoittaminen. Osana uudistusta nykyiset elinkeino- liikenne- ja ympäristö (ELY)-keskukset korvattaisiin elinvoimakkeuksiin, joihin myös esityksen mukaan kalatalouden tehtävät siirtyisivät. Valtion alueellisen ympäristöhallinnon lupa- ja valvontatehtävät suunnitellaan siirrettäväksi kokonaisuudessaan perustettavaan valtakunnalliseen virastoon. Osa nykyisistä tehtävistä katsotaan kuitenkin edistämistehtäväksi ja ne siirtyvät perustettaviin elinvoimakkeuksiin.

ELY-keskusten kalataloustehtävät ovat jo nykyisellään laaja asiantuntemusta edellyttävä hallinnollinen kokonaisuus. Uudistuksessa näyttää olevan tarkoitus säilyttää nykyisenlainen kalataloustehtävien aluejako. Tämä jaon säilyttäminen on ehdottomasti kannatettavaa. Nykyisen mallin säilyttäminen turvaa nähdäksemme parhaiten eri alueita koskettavien kalatalouteen liittyvien erityiskysymysten huomioinnin ja on koko toimialan jatkuvuuden kannalta perusteltua.

Kokonaisuutta tarkasteltaessa huomio kiinnittyy siihen, ettei alueellisia erityistehtäviä, kuten Lapin ELY:n lakiin perustuvaa roolia rajajokia koskevissa erityiskysymyksissä ole kaikilta osin huomioitu. Nämä lakiin kuin asetuksiin perustuvat tehtävät on kaikkien nykyisten alueiden osalta otettava huomioon jatkovalmistelussa ja saatettava yhtenäisesti osaksi asetusta elinvoimakeskuksiin.

Lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota jatkovalmistelussa kansalaisten kielellisten oikeuksien toteutumisen edellytyksiin niin henkilöstön osaamista tukemalla ja heitä kouluttamalla sekä turvaamalla tarvittavat puitteet ja resurssit. Nykyinen tilanne, että materiaaleja on usein saatavilla vain suomeksi, on omiaan lisäämään niin kansalaisten kokemaa hallinnollista taakkaa, kuin sitomalla resursseja myös viranomaistyöstä.

Luonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi, että viraston ympäristötehtäviä hoitavalla toimialalla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö. Organisointitapa on poikkeuksellinen ja lakiehdotuksessa on lisäksi useita muita toiminnan riippumattomaan järjestämiseen liittyviä säännöksiä, joiden sisältö ja vaikutukset eivät nykyisestä esityksestä selviä ymmärrettävällä tavalla.

Lakiehdotuksien jatkovalmistelussa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, ettei esitykseen sisällytetä yleislainsäädännön kanssa päällekkäistä sääntelyä ja että viittaukset muualla lainsäädännössä tulevat tosiasiaissa huomioiduksi. Nyt esityksessä on toteamuksia, jotka eivät luonteensa puolesta kuulu lain tasolle, vaan ennemminkin perusteluihin.

Kun aluehallintouudistuksen kanssa on käynnissä useita kalatalousalaa suoraan ja välillisesti koskettavia lainsäädännön uudistushankkeita, olisi että tämän uudistuksen toimeenpanon vaikutuksia seurattava tarkasti. Jo käynnistettyjen lakiuudistusten yhteisvaikutusten arviointia ei ole ollut mahdollista tehdä ja kokonaisuuden vaikutusten arviointia hankaloittavat niin tulevat lainsäädäntöhankkeet kuin alati muuttuva toimintaympäristö. Kun tavoitteena on myös toiminnan tehostaminen, olisi huomioitava, että kiristyvien ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen alati kiristyvässä kilpailussa vaatii kalatalousalan näkökulmasta niin toimivia rakenteita kuin riittäviä resursseja viranomaisten toiminnassa.

Åkerblom Rasmus
Kalatalouden Keskusliitto